

Sprawa C-343/19**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

30 kwietnia 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landesgericht Klagenfurt (Austria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

17 kwietnia 2019 r.

Wnioskodawca lub inne oznaczenie:

Verein für Konsumenteninformation

Strona przeciwna:

Volkswagen AG

SPRAWA:**Strona powodowa** [...]

Verein für Konsumenteninformation

[...]

1060 Wiedeń

[...]

Strona pozwana [...]

Volkswagen AG [...]

38440 Wolfsburg [...]

NIEMCY [...]

O zapłatę:

3.611.806,00 EUR z należnościami akcesoryjnymi (inne roszczenie – sprawa w trybie spornym zwykłym)

1. Na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przedkłada się następujące pytanie prejudycjalne Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

Czy art. 7 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (dalej zwanego „rozporządzeniem nr 1215/2012”) należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach takich, jak w postępowaniu głównym, pod pojęciem „miejsca, w którym nastąpiło [...] zdarzenie wywołujące szkodę” można rozumieć miejsce w państwie członkowskim, w którym nastąpiła szkoda, jeżeli szkoda ta polega wyłącznie na stracie finansowej stanowiącej bezpośredni skutek czynu niedozwolonego, do którego doszło w innym państwie członkowskim?

2. Postępowanie w sprawie o sygn. akt 21 Cg 74/18v przed Landesgericht Klagenfurt (sądem okręgowym w Klagenfurcie, Austria) zostaje zawieszono do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej [...] o pytaniu prejudycjalnym. **[Or. 2]**

Uzasadnienie:

I. Stan faktyczny:

Strona powodowa (dalej zwana „powódką”) jest organizacją pożytku publicznego zajmującą się ochroną interesów konsumentów, założoną w formie prawnej stowarzyszenia w rozumieniu austriackiej ustawy o stowarzyszeniach, z siedzibą w Wiedniu, Austria. Do zadań statutowych powódki należy prowadzenie procesów sądowych dotyczących cywilnoprawnych roszczeń konsumentów. Na potrzeby prowadzenia procesów roszczenia są przelewane na powódkę. W postępowaniu zawisłym przed Landesgericht Klagenfurt (sądem okręgowym w Klagenfurcie) pod sygn. akt 21 Cg 74/18 v powódka dochodzi od strony pozwanej (przelanych na powódkę) roszczeń odszkodowawczych 574 nabywców pojazdów mechanicznych oraz ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za nieoznaczone jeszcze co do kwoty szkody wynikające z zamontowania w nabytych pojazdach silnika niezgodnego z przepisami prawa Unii.

Strona pozwana (dalej zwana „pozwaną”) jest producentem pojazdów mechanicznych, działającą w formie prawnej spółki akcyjnej prawa niemieckiego, z siedzibą w Wolfsburgu, Niemcy. Strona pozwana jest wpisana pod numerem HRB 100484 do Handelsregister (rejestr handlowego) prowadzonego przez Amtsgericht Braunschweig (sąd rejonowy w Brunshwiku, Niemcy).

II. Wnioski i żądania stron:

Powódka domaga się od pozwanej zapłaty 3.611.806,00 EUR z należnościami akcesoryjnymi oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanej za wszelkie szkody, które nie są jeszcze oznaczone co do kwoty lub powstaną w przyszłości.

Powódka opiera swoje żądanie zapłaty na roszczeniach odszkodowawczych o charakterze deliktowym i quasi-deliktowym i podnosi, że wszyscy wskazani w pozwie konsumenci nabyli w Austrii od zawodowych sprzedawców pojazdów albo od sprzedawców prywatnych pojazdy, w tym używane, które były wyposażone w skonstruowany przez pozwaną silnik (EA 189). Każdy z zakupów miał miejsce przed ujawnieniem w dniu 18 września 2015 r. dokonywanych przez pozwaną manipulacji spalinami. Silniki były wyposażone w urządzenia ograniczające skuteczność działania, które były niedopuszczalne na podstawie rozporządzenia (WE) nr 715/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych (Euro 5 i Euro 6) oraz w sprawie dostępu do informacji dotyczących naprawy i utrzymania pojazdów (dalej zwanego „rozporządzeniem nr 715/2007”). Zainstalowany program komputerowy mający na celu dokonywanie manipulacji powodował, że w punkcie kontroli byłyby wydalone „czyste spaliny”, tj. te odpowiadające przepisanej wartości granicznej, a tymczasem w trakcie właściwego użytkowania pojazdów, a więc na drodze, faktycznie emitowane byłyby szkodliwe substancje w rozmiarach wielokrotnie przekraczających przepisane wartości graniczne.

Jedynie dzięki temu manipulującemu programowi komputerowemu pozwana mogła uzyskać dla pojazdów z silnikiem EA 189 homologację typu UE. Przepisy wskazanego [Or. 3] rozporządzenia służą ochronie interesów indywidualnych, ponieważ dla każdego pojazdu wprowadzonego przez pozwaną do sprzedaży wydaje się potwierdzenie zgodności w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów dwu- lub trzykołowych oraz czterokołowców. Potwierdzenie wręcza się także nabywcy.

Szkoda właścicieli pojazdów polega na tym, iż gdyby posiadali oni wiedzę o rzekomych manipulacjach, to albo w ogóle nie nabyliby tych pojazdów, albo nabyliby je za cenę obniżoną o co najmniej 30%. Poszczególne pojazdy były od początku wadliwe i dlatego miały wartość istotnie niższą niż twierdziła pozwana i przyjmowali ich właściciele. Wartość rynkowa, a przez to także cena sprzedaży zmanipulowanych pojazdów byłyby istotnie niższe od faktycznie zapłaconej ceny sprzedaży. Kwota różnicy stanowi szkodę wynikającą z nadużycia zaufania, która może zostać naprawiona. Pomocniczo powódka opiera swoje żądanie na tym, że wartość zmanipulowanego pojazdu na rynku samochodów i pojazdów używanych jest znacznie niższa w porównaniu z wartością pojazdu, który nie został zmanipulowany.

W odniesieniu do żądania ustalenia powódka wskazuje, iż przyjąć należy, że szkoda właścicieli pojazdów może ulec zwiększeniu z powodu podwyższonego zużycia paliwa, gorszej wydajności jazdy i silnika lub wyższego zużycia. Poza tym należy liczyć się z dalszym spadkiem wartości rynkowej pojazdów, których dotyczą rzekome manipulacje. Dodatkowo grożą dalsze szkody, choćby w postaci zakazów wjazdu dla dotkniętych pojazdów lub cofnięcia zezwolenia. Te szkody nie mogą być jeszcze oznaczone co do kwoty lub jeszcze nie doszło do ich powstania.

W odniesieniu do jurysdykcji międzynarodowej sądu odsyłającego powódka powołuje się na art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012. Zawarcie umowy sprzedaży, zapłata ceny sprzedaży i wydanie lub dostawa pojazdu miały każdorazowo miejsce w okręgu sądu odsyłającego. Nie chodzi tu wyłącznie o szkodę wtórną, ale o uzasadniającą jurysdykcję sądu szkodę pierwotną. Szkoda w postaci zmniejszenia majątku konsumentów powstała najwcześniej wraz z nabyciem lub wydaniem pojazdów w miejscu ich wydania, a więc w okręgu sądu odsyłającego. W tym miejscu ujawniły się po raz pierwszy deliktowe skutki zachowania pozwanej, a konsumenci zostali bezpośrednio poszkodowani.

Pozwana wnosi o oddalenie powództwa i kwestionuje międzynarodową jurysdykcję sądu odsyłającego na podstawie art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012. [Or. 4]

III. Dotychczasowy przebieg postępowania:

Sąd odsyłający doręczył pozew pozwanej i wezwał ją do złożenia odpowiedzi na pozew. W odpowiedzi na pozew pozwana podniosła zarzut braku jurysdykcji międzynarodowej, w przedmiocie którego rozstrzygnąć ma teraz sąd odsyłający.

Ocena prawna

IV. Podstawa prawna w przepisach Unii:

Właściwe przepisy rozporządzenia nr 1215/2012 brzmią następująco:

„[...] ROZDZIAŁ II

JURYSDYKCJA

SEKCJA 1

Przepisy ogólne

Artykuł 4

(1) Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego.

[...]

SEKCJA 2

Jurysdykcja szczególna

Artykuł 7

Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może być pozwana w innym państwie członkowskim:

[...] 2. w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego – przed sądy miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę; [...]"

V. W przedmiocie pytania prejudycjalnego:

[Or. 5] Zgodnie z art. 66 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 przepisy tego rozporządzenia mają zastosowanie wyłącznie do postępowań sądowych wszczętych w dniu 10 stycznia 2015 r. lub po tej dacie. Powódka złożyła pozew w Landesgericht Klagenfurt (sądzie okręgowym w Klagenfurcie) w dniu 6 września 2018 r., stąd do wszczętego postępowania stosuje się rozporządzenie nr 1215/2012.

W sprawie Bier (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 listopada 1976 r., Bier, 21/76, ECLI:EU:C:1976:166) Trybunał wskazał, że jurysdykcję w sprawie dotyczącej deliktów zgodnie z art. 5 pkt 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (dalej zwanego „rozporządzeniem nr 44/2001”; obecnie art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012) może posiadać według wyboru powoda zarówno sąd miejsca, w którym sprawca działał, jak i miejsca, w którym nastąpił skutek zdarzenia wywołującego szkodę.

Miejsce, w którym sprawca działał, to miejsce, gdzie doszło do zdarzenia wywołującego szkodę, a więc każde miejsce, gdzie popełniony został w całości lub w części czyn podlegający art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 albo gdzie zdarzenie wywołujące szkodę miało swój początek. **Miejsce, w którym nastąpił skutek**, to miejsce, gdzie daną osobę dotknęły powodujące szkodę skutki zdarzenia wywołującego odpowiedzialność. W przypadku spowodowanych na skutek deliktu szkód majątkowych przyjmuje się, że miejsce, w którym doszło do zdarzenia wywołującego szkodę, to także każde miejsce, w którym doszło do uszczerbku w majątku, przy czym jurysdykcja uzasadniona jest jedynie w miejscu

powstania szkody pierwotnej, a nie w miejscu powstania jakichkolwiek szkód wtórnych.

Zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości miejsce, w którym nastąpił skutek, może być rozumiane jedynie w ten sposób, że „określa ono miejsce, gdzie zdarzenie wywołujące odpowiedzialność w sposób bezpośredni poszkodowało osobę, której bezpośrednio dotyczy” (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 1990 r., *Dumez France*, C-220/88, ECLI:EU:C:1990:8, pkt 20). W tym samym wyroku, jak również w wielu innych, Europejski Trybunał Sprawiedliwości wskazał jasno, że miejsce jurysdykcji związane z deliktem stanowi wyjątek od ogólnej zasady jurysdykcji sądów państwa, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania. Jurysdykcja szczególna uzasadniona jest tym, że między sporem i innymi sądami niż sądy państwa, w którym pozwany ma swoje miejsce zamieszkania, występuje szczególnie bliski związek, który uzasadnia jurysdykcję tych sądów ze względu na prawidłowe sprawowanie wymiaru sprawiedliwości oraz sprawną organizację postępowania. Jednym z celów rozporządzenia nr 44/2001 jest uniknięcie wielości sądów mających jurysdykcję, która zwiększa ryzyko braku zgodności zapadających orzeczeń (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 1990 r., *Dumez France*, C-220/88, ECLI:EU:C:1990:8, pkt 17-18).

W sprawie *Marinari* Europejski Trybunał Sprawiedliwości podkreślił, że miejsce jurysdykcji związane z deliktem w rozumieniu rozporządzenia nr 44/2001 nie może być interpretowane tak szeroko, aby obejmowało każde miejsce, gdzie odczuwalne mogą być wywołujące szkodę skutki zdarzenia, kiedy zdarzenie to faktycznie wywołało już szkodę w [Or. 6] innym miejscu. Wyrażenie „miejsce, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę” nie może być w związku z tym interpretowane w ten sposób, że obejmuje miejsce, gdzie, jak twierdzi poszkodowany, doznał on szkody majątkowej stanowiącej skutek szkody pierwotnej, która powstała i której poszkodowany doznał w innym państwie – stronie konwencji [chodzi tu o Konwencję brukselską z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych] (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 września 1995 r., *Marinari*, C-364/93, ECLI:EU:C:1995:289, pkt 14-15).

Na podstawie cytowanego orzecznictwa sąd odsyłający przyjmuje, że na miejsce jurysdykcji związane z deliktem mogą powoływać się wyłącznie bezpośrednio poszkodowani, o ile dochodzą naprawienia szkód pierwotnych, a nie jedynie wtórnych.

W niniejszej sprawie powódka twierdzi, iż w przypadku dochodzonych przez nią roszczeń chodzi o szkody pierwotne, których właściciele pojazdów doznali w miejscu wydania na skutek zakupu i wydania pojazdów o obniżonej wartości. Dopiero w ten sposób kwalifikowane jako delikt zachowanie pozwanej wywołało skutki i w sposób bezpośredni poszkodowało konsumentów.

Jednakże zdaniem sądu szkodę pierwotną stanowi wskazywany przez powódkę manipulujący program komputerowy zainstalowany w silniku EA 189, ponieważ wskutek tego doszło do zamontowania silnika naruszającego przepisy rozporządzenia nr 715/2007 i w rezultacie pojazd był wadliwy, co (w efekcie) spowodowało obniżenie wartości [pojazdu]. Szkada polegająca na obniżeniu wartości, na którą powołuje się strona powodowa, stanowi zdaniem sądu rozpoznającego sprawę szkodę wtórną wynikającą z wady fizycznej pojazdu.

U podstaw powództwa leżą roszczenia nabywców, którzy kupili pojazdy nowe albo używane od zawodowych sprzedawców pojazdów albo od sprzedawców prywatnych. Gdyby przyjąć pogląd powódki, iż szkoda przejawia się w zakupie pojazdów i przez to w samych pojazdach, to zdaniem sądu odsyłającego należałoby zadać pytanie, czy zgodnie z argumentacją powódki rzekoma szkoda pierwotna nie musiała powstać u każdego pierwszego nabywcy, w tym przypadku dealera lub generalnego importera. Przyjęcie, że szkoda pierwotna powstała u każdego pierwszego nabywcy, powodowałoby, że wszelkie szkody powstałe u wszystkich późniejszych nabywców musiałyby być kwalifikowane wyłącznie jako szkody wtórne.

Zgodnie bowiem z [wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Marinari wyrażenie „miejsce, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę” nie może być interpretowane w ten sposób, iż obejmuje miejsce, gdzie, jak twierdzi poszkodowany, doznał on szkody majątkowej stanowiącej skutek szkody pierwotnej, która powstała i której poszkodowany doznał w innym państwie – stronie konwencji [chodzi tu o Konwencję brukselską z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych]. Stąd szkody o jedynie wtórnym charakterze nie uzasadniają [Or. 7] jurysdykcji.

Jednakże relacja występująca w niniejszej sprawie różni się od tej, która miała miejsce w sprawie Marinari, ponieważ w tamtej sprawie sam powód doznał szkody pierwotnej w jednym państwie członkowskim i dodatkowo chciał powoływać się na szkody wtórne, które, jak twierdził, powstały w innym państwie członkowskim. Argumentacja powódki w niniejszej sprawie opiera się natomiast na tym, że właściciele pojazdów do czasu zakupu i wydania pojazdów oraz ujawnienia wskazywanych manipulacji nie mogli doznać żadnej szkody, a więc i – inaczej niż w sprawie Marinari – także żadnej szkody pierwotnej.

Obok zagadnienia dotyczącego szkód pierwotnych i wtórnych sąd odsyłający rozważa również, czy jurysdykcja zgodnie z art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 może być uzasadniona dla wynikających z czynu niedozwolonego szkód czysto finansowych.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości wypowiedział się kierunkowo w przedmiocie miejsca, w którym nastąpił skutek, w przypadku szkód czysto finansowych w sprawie Kronhofer i wyjaśnił, że wyrażenie „miejsce, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę” nie oznacza miejsca zamieszkania

powoda, w którym znajduje się „ośrodek jego interesów majątkowych”, wyłącznie z tego powodu, że tam poniósł on szkodę finansową w wyniku utraty składników jego majątku, która miała miejsce w innym umawiającym się państwie (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 czerwca 2004 r., Kronhofer, C-168/02, ECLI:EU:C:2004:364, pkt 21). Z odwołaniem do wyroku w sprawie Marinari Trybunał podkreślił, że zgodnie z jego orzecznictwem wyrażenie „miejsce, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę” nie może być interpretowane w tak szeroki sposób, że oznaczałoby ono każde miejsce, w którym mogą być odczuwalne negatywne konsekwencje zdarzenia, które spowodowało szkodę rzeczywiście powstałą w innym miejscu. Wykładnia taka powodowałaby, że ustalenie właściwej jurysdykcji zależałoby od niepewnych okoliczności, takich jak „ośrodek interesów majątkowych” poszkodowanego i w konsekwencji pozostawałaby w sprzeczności z postulatem wzmocnienia ochrony prawnej osób zamieszkałych we Wspólnocie, pozwalającym powodowi w prosty sposób określić sąd, przed który może on wytoczyć powództwo, i jednocześnie pozwanemu ustalić sąd, przed który może on zostać pozwany, stanowiącym jeden z celów konwencji. Ponadto taka wykładnia mogłaby uzasadniać najczęściej jurysdykcję sądów miejsca zamieszkania powoda, czemu zdaje się, poza przypadkami wyraźnie w niej wskazanymi, sprzeciwiać sama konwencja (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 czerwca 2004 r., Kronhofer, C-168/02, ECLI:EU:C:2004:364, pkt 19-20).

W sprawie Kolassa Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej powtórzył, że sam fakt, że powód ponosi konsekwencje finansowe, nie [Or. 8] uzasadnia przyznania jurysdykcji sądom jego miejsca zamieszkania, jeżeli zarówno zdarzenie przyczynowe, jak i zmaterializowanie się szkody są zlokalizowane na terytorium innego państwa członkowskiego. Przyznanie jurysdykcji w miejscu zamieszkania powoda jest natomiast uzasadnione, jeżeli miejsce to faktycznie stanowi miejsce zdarzenia przyczynowego lub zaistnienia szkody (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 28 stycznia 2015 r., Kolassa, C-375/13, ECLI:EU:C:2015:37, pkt 49-50).

Uwzględniając twierdzenia powódki oraz cytowane orzecznictwo Trybunału należałoby przyjąć, że na pierwszy rzut oka szkoda powstała w Austrii, ponieważ dopiero tu zmaterializował się skutek szkody i dotknął poszczególnych właścicieli pojazdów. Przemawiałoby to za przyjęciem, że miejsce, w którym nastąpił skutek, w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 leży w Austrii.

Jednakże w niedługo później wydanym orzeczeniu w sprawie Universal Music Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazał wyraźnie, że właśnie w przypadku szkody czysto finansowej nie można opierać się na zaledwie jednym kryterium i wskazał, że szkoda czysto finansowa, która (w tamtej sprawie) urzeczywistniła się bezpośrednio na rachunku bankowym powoda, nie może sama w sobie być uznana za „istotny łącznik” na podstawie (dzisiejszego) art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012. Jedynie w sytuacji, w której inne szczególne okoliczności sprawy również przyczyniają się do przyznania jurysdykcji sądowi miejsca urzeczywistnienia się szkody czysto finansowej, taka szkoda mogłaby

w uzasadniony sposób umożliwić powodowi wytoczenie powództwa przed ten sąd (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 czerwca 2016 r., Universal Music, C-12/15, ECLI:EU:C:2016:449, pkt 38-39).

W sprawie Löber Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podtrzymał w końcu pogląd odnośnie do uwzględniania szczególnych okoliczności przy przyznawaniu jurysdykcji sądom innym niż sądy miejsca zamieszkania pozwanego (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 września 2018 r., Löber, C-304/17, ECLI:EU:C:2018:701, pkt 29 i 31).

Sąd odsyłający wyraża dlatego wątpliwość, czy w niniejszej sprawie zakup od austriackich sprzedawców pojazdów i wydanie pojazdów w Austrii same w sobie wystarczają jako podstawa przyjęcia jurysdykcji sądów austriackich w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012. Jeżeli przy ocenie miejsca, w którym nastąpił skutek, w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 nie tylko uwzględni się, że miejsce zawarcia umowy sprzedaży i wydania pojazdów leży w Austrii, ale także weźmie się pod uwagę wynikające z cytowanego orzecznictwa Trybunału „inne szczególne okoliczności przy przyznawaniu jurysdykcji sądom”, to wskazać należy, co następuje: **[Or. 9]**

Zarzut powódki polega w istocie na tym, że pozwana wprowadziła w błąd co do tego, że produkowane przez nią silniki są zgodne z prawem Unii, przez co spowodowała szkodę po stronie właścicieli pojazdów. Szkada ta polegała na tym, że pojazdy od początku miały niższą wartość. Podnoszone przez powódkę deliktowe zachowanie pozwanej miało miejsce w Niemczech. Wszystkie roszczenia mają taką samą podstawę faktyczną, tj. dotyczą tego samego zarzucanego pozwanej niewłaściwego zachowania, którego dopuściła się w Niemczech. Stąd pojawia się pytanie, czy z uwagi na bliskość rzeczową i dowodową to nie sądy niemieckie miejsca siedziby pozwanej obiektywnie lepiej nadawałyby się do rozpoznania zgłoszonych roszczeń. Sama okoliczność, gdzie w Austrii (lub w Europie) doszło do nabycia i wydania pojazdu, nie powoduje bowiem żadnych istotnych różnic w zakresie oceny zgłoszonych roszczeń. Wszelkie sądy, do których trafiłaby sprawa, musiałyby rozstrzygnąć te same kwestie: Czy pozwana dopuściła się wskazywanego przez powódkę wprowadzenia w błąd? Czy silnik EA 189 był zgodny z prawem Unii? Czy działania lub zaniechania pozwanej miały wpływ na wartość pojazdów wyposażonych w ten silnik? W tym kontekście zważyć należy, że większość istotnych w tym zakresie dowodów rzeczowych i osobowych znajduje się w Niemczech. Również zagadnienie tego, czy z powodu rzekomych manipulacji pojazdy straciły w Austrii na wartości, mogłoby zostać rozstrzygnięte równie dobrze w Niemczech, jak i w Austrii. Podnoszony w pozwie rzekomy spadek wartości opiera się na wyliczeniu procentowym, stąd zbadanie każdego poszczególnego pojazdu nie jest konieczne. Również wskazywana przez powódkę homologacja typu UE nie została nadana w Austrii i stąd nie może zostać w Austrii cofnięta.

Jeżeli na grunt niniejszej sprawy przeniesie się rozważania przedstawione w sprawie Universal Music, to pewne aspekty przemawiają za przyjęciem, że miejsce, w którym nastąpił skutek, znajduje się w Niemczech: W sprawie Universal Music szkoda finansowa powódki powstała w ten sposób, że powódka przelała pieniądze ze swojego konta w Niderlandach. Mimo to Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakwestionował, że miejsce, w którym nastąpił skutek, znajduje się w Niderlandach, ponieważ przyznanie jurysdykcji sądom czeskim uzasadnione było ze względu na prawidłowe sprawowanie wymiaru sprawiedliwości oraz sprawną organizację postępowania. W niniejszej sprawie powódka podnosi, że szkoda powstała wskutek nabycia i wydania pojazdów wyposażonych w rzekomo zmanipulowany silnik i powstanie szkody miało miejsce w Austrii. Jednocześnie zgodnie z twierdzeniami pozwu rzekome szkody stanowią rezultat szeregu zdarzeń faktycznych, które miały miejsce w Niemczech. Ze względu na sprawną organizację postępowania, w szczególności bliskość przedmiotu sporu i łatwiejsze przeprowadzenie postępowania dowodowego, także w niniejszej sprawie to niemieckie sądy obiektywnie lepiej nadawałyby się do zbadania odpowiedzialności za rzekome szkody. **[Or. 10]**

Jeżeli uzależni się, jak powódka, kwestię jurysdykcji od miejsca zakupu i wydania pojazdów odbiorcom końcowym, w tym nabywcom pojazdów używanych, to wskazać należy także na wątpliwości odnośnie do możliwości przewidzenia przez pozwanego, które sądy będą miały jurysdykcję.

Sąd odsyłający wyraża w końcu również wątpliwość, czy zaakceptowanie jurysdykcji międzynarodowej sądów austriackich będzie zgodne z wynikającym z orzecznictwa Trybunału nakazem ścisłego interpretowania szczególnych zasad jurysdykcji wynikających z rozporządzenia nr 1215/2012 (por. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 czerwca 2016 r., Universal Music, C-12/15, ECLI:EU:C:2016:449, pkt 25; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 września 2018 r., Löber, C-304/17, ECLI:EU:C:2018:701, pkt 17).

Jako okoliczność przemawiającą za przyjęciem jurysdykcji sądów austriackich można by jednak wskazać, iż jedną z wielu wskazywanych przez powódkę podstaw deliktowych jej roszczeń stanowi odpowiedzialność wynikająca z podstępnego wprowadzenia w błąd zgodnie z § 874 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (powszechnego kodeksu cywilnego). Ocena istnienia tego roszczenia będzie wymagała od sądu odsyłającego sprawdzenia, czy poszczególni właściciele pojazdów, których sprawa dotyczy, a których roszczeń dochodzi powódka, faktycznie zostali wprowadzeni w błąd i czy zachowanie pozwanej pozostaje w związku przyczynowym z rzekomą szkodą. Nieodzowne będzie tu przesłuchanie tych właścicieli pojazdów. Sama okoliczność, iż sąd ma do przesłuchania świadków mających miejsce zamieszkania w Austrii, bez istnienia dalszych łączników dla uzasadnienia jurysdykcji miejscem, w którym nastąpił skutek, w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 nie może jednak prowadzić do zaakceptowania jurysdykcji międzynarodowej sądu odsyłającego. Już przy uwzględnieniu celu powodowego stowarzyszenia nie można pominąć, że

argumentacja, że miejsce, w którym nastąpił skutek, w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 leży w Austrii, uzasadniona jest przekonującymi interesami ochrony konsumentów. Zdaniem sądu odsyłającego interesy te nie powinny być jednak brane pod uwagę przy badaniu jurysdykcji międzynarodowej. Tak w wyroku w sprawie Kainz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślił, że art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 (odpowiednik art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/12) nie ma na celu zapewnienia stronie najsłabszej wzmożonej ochrony (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 stycznia 2014 r., Kainz, C-45/13, ECLI:EU:C:2014:7, pkt 31).

Przepisy proceduralne:

Z uwagi na to, że prawidłowe zastosowanie prawa Unii o jurysdykcji międzynarodowej sądu odsyłającego ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, należy przedłożyć pytanie prejudycjalne.

Do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej postępowanie zawisłe przed sądem odsyłającym podlega zawieszeniu. [Or. 11]

Landesgericht Klagenfurt (sąd okręgowy w Klagenfurcie), wydział 21.

Klagenfurt, dnia 17 kwietnia 2019 r.

[...]